

विस्मिताददृशुः सुग्रीवादयदतिभावः ॥ २८ ॥ तत इति ॥ अनेन मार्गे कचित्स्थापितं गुप्ते देशे आसीत् स्थातमात्रेण वातदुपस्थानवाध्यं ॥ २९ ॥ तदा तत इत्यर्थः ॥ सुवर्णपरिष्कारे सुवर्णपाकारे ॥ ३० ॥ ३१ ॥ तृणवदचितयंती अगणयंती ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ कबंधवचनाज्जिह्वतद्व्यकबंधवचनादित्यर्थः ॥ ३५ ॥ तयोः पूर्व परस्परसन्निध्यामूर्ध्वं राक्षस्य

सीतांगृहीत्वा गच्छंतं वानराः पर्वतोपमाः ॥ ददृशुर्विस्मिताकाररावणं राक्षसां विपं ॥ ३६ ॥ ततः शीघ्रतरंगत्वात् तद्विमानं मनोजवं ॥ आरुह्य सहवैदेत्यापुष्पकं समहावलः ॥ २९ ॥ प्रविवेश तदालंकारावणो राक्षसेश्वरः ॥ तां सुवर्णपरिष्कारेशुभे महतिवेश्मनि ॥ ३० ॥ प्रवेश्य मैथिलीं वाक्यैः सांत्वयामास रावणः ॥ तृणवद्भाषितं तस्य तंच नैर्ऋतपुंगवं ॥ ३१ ॥ अचितयंती वैदेहीत्यशोकवनिकांगता ॥ न्यवर्तत तदारामो मृगं हत्वा तदावने ॥ ३२ ॥ निवर्तमानः काकुत्स्थो दृष्ट्वा गृध्रं सविब्यथे ॥ गृध्रं हतं तदा दृष्ट्वा रामः प्रियतरं पितुः ॥ ३३ ॥ मार्गमाणस्तु वैदेहीं राघवः सह लक्ष्मणः ॥ गोदावरीमनुचरन्वनोद्देशांश्च पुष्पितान् ॥ ३४ ॥ आसेदतुर्महारण्ये कबंधं नाम राक्षसं ॥ ततः कबंधवचनाद्रामः सत्यपराक्रमः ॥ ३५ ॥ ऋष्यमूकगिरिं गत्वा सुग्रीवेण समागतः ॥ ततः समागतः पूर्वप्रीत्या हार्दो व्यजानत ॥ भ्रात्रा निरस्तः क्रुद्धेन सुग्रीवो वालिनापुरा ॥ ३६ ॥ इतरेतरसंवादात्प्रगाढः प्रणयस्तयोः ॥ रामः स्वबाहुवीर्येण स्वराज्यं प्रत्यपादयत् ॥ ३७ ॥ वालिनं समरे हत्वा महाकायं महाबलं ॥ सुग्रीवः स्थापितो राज्ये सहितः सर्ववानरैः ॥ ३८ ॥ रामाय प्रतिजानीते राजपुत्र्यास्तु मार्गणं ॥ आदिष्टावानरेद्रेण सुग्रीवेण महात्मना ॥ दशकोट्यः प्लवंगानां सर्वाः प्रस्थापिता दिशः ॥ ३९ ॥ तेषां नो विप्रनष्टानां विध्ये पर्वतसत्तमे ॥ भृशं शोकाभितप्तानां महान्कालो त्यवर्तत ॥ ४० ॥ भ्राता तु गृध्रराजस्य संपातिर्नाम वीर्यवान् ॥ समाख्यातिस्म वसतीं सीतां रावणमंदिरे ॥ ४१ ॥

श्रवणेन सुग्रीवस्य दूरादर्शनेन हार्दः समागमः मानसं सख्यं जातमित्यर्थः तत्र हेतुमाह भ्रात्रेति ॥ ३६ ॥ अतस्तयोः परस्परसंवादात्प्रगाढः प्रणय आसीत् ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ रामायेति ॥ अत्र क्रमो न विवक्षितः ॥ आदिष्टानियुक्ताः ॥ ३९ ॥ विप्रनष्टानां बिलप्रवेशानंतरं निर्गममार्गमजानतां ॥ विप्रकृतानामिति पाठः तीतकालानामित्यर्थः ॥ ४० ॥ ४१ ॥